

Soering mod UK (appl. 14038/88 EMD dom, afsagt den 7. juli 1989)

Sagsfremstilling:

Den tyske statsborger Jens Soering, født den 1. august 1960, blev i april 1986 tilbageholdt i UK på baggrund af en mistanke om checkforfalskning. I august 1986 anmodede de amerikanske myndigheder om at få udleveret Soering til retsforfølgning i USA, hvor han ville blive tiltalt for drab på sin kærestes forældre i den amerikanske delstat Virginia. Medlemsstatens myndigheder besluttede i august 1988 at imødekomme den amerikanske anmodning om udlevering. Det bemærkes, at UK ikke på daværende tidspunkt havde underskrevet 6. tillægsprotokol vedrørende afskaffelsen af dødsstraf, jf. afsnit 13.

Påstanden:

Soering indbragte UK for Menneskerettighedsdomstolen og gjorde gældende, at medlemsstatens myndigheder krænkede artikel 3, hvis han blev udleveret til USA, idet han dér risikerede dødsstraf, og derfor også risikerede at skulle opholde sig på den såkaldte "dødsgang", inden eksekveringen af en eventuel dødsstraf, hvorved han ville blive udsat for en behandling i strid med artikel 3.

Menneskerettighedsdomstolens bemærkninger:

Domstolen skulle indledningsvis tage stilling til, hvorvidt artikel 3 overhovedet kan finde anvendelse i sager om udlevering af en person til en stat, hvor pågældende vil blive udsat for en behandling i strid med artikel 3. Domstolen fandt, at en udlevering af en person til en stat, hvor der er vægtige grunde til at antage, at denne vil være i fare for at blive udsat for tortur, vil være uforenelig med konventionens grundlæggende formål og ånd og de fundamentale værdier i de demokratiske samfund, uanset hvor modbydelig en forbrydelse pågældende person angiveligt har begået (pkt. 88).

Domstolen bemærkede herefter, at de amerikanske forbundsmyndigheder ikke i tilstrækkelig grad kunne garantere, at der ikke under straffesagen i Virginia ville blive nedlagt påstand om dødsstraf (pkt. 98).

Domstolen genkaldte sig, at mishandling, herunder straf, skal overskride et vis minimum af intensitet for at være omfattet af forbudet i artikel 3, og at denne vurdering i alle tilfælde er relativ og afhænger af alle sagens omstændigheder, herunder baggrunden for den pågældende behandling eller straf, måden hvorpå den udøves, varigheden, de fysiske og psykiske følger og i nogle tilfælde ofrets køn, alder og helbredstilstand (pkt. 100). Domstolen udtalte også, at for at en given straf kan karakteriseres som umenneskelig og nedværdigende, må den påførte lidelse og ydmygelse under alle omstændigheder overgå den lidelse og ydmygelse, der er uløseligt forbundet med enhver legitim straf. Domstolen udtalte videre, at der i denne vurdering ikke blot indgår omfanget af den fysiske smerte, men også en vurdering af det tidsrum, der forløber, inden straffen fuldbyrdes, og den grad af ængstelse den dømte føler, mens han afventer den kommende straffuldbyrdelse (pkt. 100).

Domstolen fastslog herefter, at den blotte udlevering af en person til dødsstraf ikke strider imod artikel 3 (pkt. 101-103). Det bemærkedes i den forbindelse, at en sådan konklusion ville være dårligt forenelig med konventionens artikel 2 (1), der indeholder en snæver adgang til dødsstraf, samt konventionens tillægsprotokol nr. 6, der forbyder dødsstraf, og som må antages at indeholde

en ny rettighed, det står medlemsstaterne frit for at forpligte sig til at beskytte. Samme sted udtalte domstolen imidlertid også, at de nærmere omstændigheder vedrørende eksekveringen af en dødsstraf kan rejse spørgsmål i henhold til artikel 3, det være sig måden hvorpå dødsstraffen eksekveres, den dømtes personlige forhold, manglende proportionalitet i forhold til den begåede kriminalitet og de forhold hvorunder en dødsdømt afventer fuldbyrdelsen af sin straf (pr. 104).

Domstolen fandt i den konkrete sag, at den behandling Soering risikerede at ville blive udsat for i USA var i strid med artikel 3, hvorfor medlemsstatens myndigheder ville krænke artiklen, hvis den udleverede ham (pkt. 111). Domstolen lagde ved afgørelsen vægt på, at det gennemsnitlige ophold på ”dødsgangen” i delstaten Virginia var mellem seks til otte år, at afsoningsforholdene i det fængsel hvor Soering måtte antages at skulle afvente eksekveringen af sin straf var psykisk belastende samt, at Soering blot var 18 år og sandsynligvis psykisk uligevægtig, da de drab, han var mistænkt for at have begået, fandt sted (pkt. 106-109). Domstolen bemærkede endeligt, at det hensyn der skulle tilgodeses ved udleveringen af Soering til USA, kunne tilgodeses på anden vis (pkt. 111).